

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 sierpnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Irena Piotrowska (spr.)
Sędziowie:	SA Grzegorz Misina SA Tomasz Pidzik
Protokolant:	Diana Pantuchowicz

po rozpoznaniu w dniu 3 sierpnia 2020 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy ze skargi (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) w G.

przy udziale (...) Spółki Akcyjnej w Ł.

przy uczestnictwie interwenienta ubocznego (...) Spółki Akcyjnej w restrukturyzacji we W.

o wznowienie postępowania z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w Ł.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) w G.

przy uczestnictwie interwenienta ubocznego (...) Spółki Akcyjnej w restrukturyzacji we W.

o zapłatę

1. oddala skargę;
2. zasądza od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) w G. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 11.250 (jedenaście tysięcy dwieście pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów procesu;
3. oddala wniosek interwenienta ubocznego (...) Spółki Akcyjnej w restrukturyzacji we W. o zasądzenie kosztów procesu.

SSA Grzegorz Misina	SSA Irena Piotrowska	SSA Tomasz Pidzik
---------------------	----------------------	-------------------

UZASADNIENIE

Powódka (...) (poprzednio (...)) SA w Ł. domagała się zasądzenia nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym od pozwanej (...) Sp. z o.o. w G. kwoty 5.000.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 26 sierpnia 2017 r. i kosztami procesu.

Nakazem zapłaty z 18 października 2017 r. wydanym w postępowaniu nakazowym Sąd Okręgowy w Gliwicach uwzględnił roszczenie powódki w całości.

W zarzutach pozwana zaskarżyła nakaz zapłaty w całości, wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2018 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 18 października 2017 r. sygn. X GNC 468/17 i zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 7.800 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy poczynił następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 20 czerwca 2017r. (...) S.A. we W. zawarła umowę, mocą której zobowiązała się do dostawy na rzecz pozwanej licencji oprogramowania i jej wdrożenie, za wynagrodzeniem 6.132.780 zł brutto (I etap) i 2.445.240 zł brutto (II etap).

Umowę za wykonawcę na podstawie pełnomocnictwa, jednoosobowo podpisała prokurent łączny - A. S.. Doszło do tego na stacji benzynowej pod W..

W wykonaniu umowy w dniu 26 czerwca 2017 r. (...) S.A. przekazała pozwanej licencję oprogramowania i wystawiła pozwanej fakturę tytułem wynagrodzenia za wykonanie I etapu umowy na kwotę 6 132 780 zł brutto, której jednakże pozwana nie zapłaciła.

W dniu 26 lipca 2017 r. powódka zawarła z (...) S.A. umowę o świadczenie usług factoringowych, w wyniku której sfinansowała wierzytelność należną (...) S.A. od pozwanej do kwoty 5.000.000 zł (limit maksymalny) z tytułu dostawy licencji oprogramowania, objętą fakturą vat nr (...).

Wierzytelność została na powódkę przelana w ten sposób, że oświadczenie o przyjęciu przelewu powódka wyraziła już w treści samej umowy factoringowej, a (...) S.A. w tym samym dniu w osobnym dokumencie oświadczyła, że wierzytelność do kwoty 5.000.000 zł przelewa na powódkę.

Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie powódki zasługuje na uwzględnienie w całości w świetle § 3 pkt 1 a umowy z dnia 20 czerwca 2017 r. łączącej pozwaną z pierwotnym wierzycielem w zw. z art. 509 § 1 k.c.

Istnienie wierzytelności przyjęto za udowodnione na podstawie umowy, protokołu przekazania i odbioru licencji, faktury Vat z 26 czerwca 2017 r. oraz zeznań świadków A. S. i D. G.. Stwierdzono, że część tej wierzytelności w kwocie 5.000.000 zł skutecznie została przelana na powódkę.

Sąd Okręgowy wskazał, że do skutecznego przelewu wierzytelności nie była konieczna odrębna umowa, gdyż zostały zachowane konieczne elementy umowy przelewu - oświadczenie cesjonariusza o nabyciu wierzytelności znajduje się w § 1 pkt 4 umowy faktoringowej, a oświadczenie cedenta o przelewie wierzytelności w sporządzonym w tym samym dniu osobnym druku „oświadczenie o przelewie wierzytelności”, a stanowiącym załącznik do tej umowy. W obu tych dokumentach jednoznacznie określono wierzytelność, przy czym przedmiotem przelewu była jej część w kwocie 5.000.000 zł, a dokumenty te zostały podpisane przez osoby umocowane do reprezentacji, co w sprawie nie było sporne. Także zważywszy na cel umowy factoringowej - sfinansowanie wierzytelności - jej przelew na powódkę był naturalną konsekwencją. Uznano, że dokonanie przelewu, w dwóch dokumentach podpisanych jednego dnia, z

których drugi stanowi załącznik pierwszego - stanowi wyraz zasady swobody umów z art. 353¹ k.c., i po myśli art. 510 § 1 k.c. waźnie przenosi wierzytelność na powódkę.

Dodatkowo podniesiono, że pismem z dnia 26 lipca 2017 r. także pozwana jako dłużnik wierzytelności została zawiadomiona o przelewie stosownie do treści art. 512 k.c. Nie dość, że przelewu wówczas nie kwestionowała, to wprost wyraziła na to zgodę uznając roszczenie nim objęte.

Stwierdzono, że protokół oświadczenia o odstąpieniu od umowy z dnia 20 czerwca 2017 r. datowany na 25 sierpnia 2017 r. został podpisany przez A. S. w niejasnych okolicznościach i nie może on stanowić o skutecznym odstąpieniu od umowy. Zaznaczono, że został on podpisany za (...) S.A. wyłącznie przez A. S. - prokurenta łącznego tej spółki, bez współdziałania w tym zakresie z drugim prokurentem łącznym lub członkiem zarządu. Przyjęto, że umocowanie do podpisania tegoż dokumentu jednoosobowo przez prokurenta łącznego nie wynikało ani z treści pełnomocnictwa z dnia 14 czerwca 2017 r., które przedmiotowo dotyczyło zawarcia umowy, a nie składania oświadczeń zmierzających do jej rozwiązania, czy zrzekania się wynagrodzenia należnego (...) ani z treści w § 16 umowy, gdyż tam A. S. wskazano wyłącznie jako osobę technicznie upoważnioną do kontaktów za Spółkę (...) w celach związanych z wykonaniem umowy. Przyjęto, że A. S. nie była umocowana do złożenia oświadczenia o zrzeczeniu się praw Spółki (...) do należnego jej wynagrodzenia za I etap umowy

Zdaniem Sądu Okręgowego, oświadczenia wiedzy zawarte w tym dokumencie, a podpisane przez A. S. w przedmiocie rzekomego „braku uzyskania akceptacji przez wykonawcę dotyczącej propozycji działań wdrożeniowych dotyczących realizacji dostaw” czy potwierdzenia rzekomego odbioru licencji oprogramowania - były niewiarygodne.

Sąd pierwszej instancji uznał również, że brak było podstaw do odstąpienia od umowy, gdyż pozwana przesłanek z art. 493 § 1 k.c. nie wykazała. Nie potwierdza tego protokół odstąpienia, a żadnych innych dowodów w tym zakresie pozwana nie zaoferowała, a pozostałe zgromadzone w sprawie wskazywały na okoliczność przeciwną - gotowość (...) S.A. do realizacji II etapu umowy i, jak się obecnie okazało, jedynie pozorną na to zgodę pozwanej.

Apelację od tego wyroku wniosła pozwana domagając się jego zmiany poprzez uchylene nakazu zapłaty i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

Pozwana zarzuciła:

1. naruszenie art. 65 § 1 i 2, art. 353¹, art. 509, art. 510 §1 i art. 511 k.c. poprzez uznanie, że powódka skutecznie nabyła wierzytelność będącą przedmiotem niniejszego postępowania;
2. naruszenie art. 513 k.c. w związku z art. 493 § 1 i art. 494 § 1 k.c. poprzez uznanie, że pozwanej jako dłużnikowi przelanej wierzytelności nie przysługiwał zarzut w postaci odstąpienia od umowy, skoro przysługiwał jej wobec cedenta;
3. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez dokonanie wybiórczej analizy materiału dowodowego, sprowadzającej się w zasadzie wyłącznie do analizy treści umowy o świadczenie usług factoringowych z dnia 26 lipca 2017 r., umowy z dnia 20 czerwca 2017 r., faktury VAT (...) dokumentującej zakup licencji oraz protokołów przekazania i odbioru licencji, przy zaniechaniu jego wszechstronnego rozważenia, a w szczególności innych dowodów, takich jak dokumentu: protokół odstąpienia od „umowy z dnia 20.06.2017 r.” z dnia 25.08.2017 r., zeznań świadka M. H., oświadczenia o wszczętym postępowaniu sanacyjnym wobec cedenta - interwenienta ubocznego;
4. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób, który uniemożliwia kontrolę instancyjną zapadłego rozstrzygnięcia;
5. błąd w ustaleniach faktycznych będący konsekwencją oparcia się na zeznaniach świadków A. S. i D. G.;
6. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego, w tym z dowodami z dokumentów w postaci: pełnomocnictwa z dnia 14 czerwca 2017 r. oraz umowy z dnia 20 czerwca 2017 r., a także z zasadami

logicznego rozumowania, polegającą na uznaniu, że w/w pełnomocnictwo „dotyczyło zawarcia umowy, a nie składania oświadczeń zmierzających do jej rozwiązania czy zrzekania się wynagrodzenia należnego (...) S.A.” oraz, że potwierdzenie rzekomego odbioru licencji oprogramowania należy uznać za niewiarygodne.

Wyrokiem z dnia 12 lipca 2019 r. sygn. akt V AGa 78/19 Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację i orzekł w przedmiocie kosztów procesu.

Apelację pozwanej uznano za bezskuteczną uznając, że była oczywiście bezzasadna.

Nie przyznano racji skarżącej, że nie wykazano, iż doszło do zawarcia umowy przelewu. Podniesiono, że umowę przelewu można zawrzeć w każdej formie, także w sposób dorozumiany. Zaznaczono, że umowa cesji jest umową dwustronną. Każda ze stron umowy cesji, czyli powódka i interwenient złożyli oświadczenia w tym względzie, przy czym nie musieli tego uczynić w formie pisemnej. Przepis art. 511 k.c. stanowi, że jeżeli wierzytelność jest stwierdzona pismem, przelew tej wierzytelności powinien być również pismem stwierdzony. Podano, że pisemna forma czynności prawnej została ustanowiona wyłącznie dla celów dowodowych. Zastrzeżenie formy pisemnej bez rygoru nieważności (czyli dla celów dowodowych) ma ten skutek, że w razie niezachowania zastrzeżonej formy nie jest w sporze dopuszczalny dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron na fakt dokonania czynności (art. 74 § 1 k.c.). Podkreślono, że nawet brak zachowania formy pisemnej umowy przelewu w przypadku, gdy wierzytelność będąca przedmiotem przelewu była stwierdzona pismem (a tak było w tym przypadku), nie rodzi skutku w postaci nieważności umowy albo skutku, do jakiego odwołuje się skarżąca, „niedojścia do nabycia” wierzytelności. Obie strony umowy przelewu (powódka i interwenient) zgodnie oświadczyły, iż ich zamiarem było wykonanie umowy factoringowej poprzez przelew części wierzytelności przysługującej zbywcy wobec pozwanej spółki. Uznano, że ustalenie przez Sąd Okręgowy faktu zbycia wierzytelności dochodzonej pozwem, nie naruszyło art. 65 § 2 k.c. bowiem skoro strony umowy jednoznacznie i zgodnie interpretują swoją wolę, Wskazano, że wola stron umowy cesji została zresztą ujawniona w sposób czytelny na piśmie. W umowie z dnia 26 lipca 2017 r. w § 1 ust. 4 strony wyraźnie oznaczyły stosunek prawny, z którego wynikać miała wierzytelność zbywcy – z umowy zawartej w dniu 20 czerwca 2017 r., przedmiotem której była dostawa licencji oprogramowania wraz z wdrożeniem funkcjonalności typu (...), w szczególności dostawa, uruchomienie funkcjonalności wraz z opracowaniem dokumentacji technicznej na całość zadania. W ust. 1 § 1 strony ustaliły limit kwotowy, do jakiego spółka factoringowa zgodziła się objąć należność factoringiem. Była to kwota 5.000.000 zł. W postanowieniu § 1 ust. 4 strony przewidziały, że nabywca „przelew przyjmuje”, a zbywca „przeleje” wierzytelność. Strony umowy factoringowej zgodnie podały, że do zrealizowania ostatecznie przelewu miało dojść przez złożenie oświadczenia przez zbywcę, co miało nastąpić na druku stanowiącym załącznik do umowy. Takie oświadczenie zbywcy tego samego dnia nastąpiło. Zaznaczono, że nie ma przeszkód w świetle art. 510 k.c., aby rozdzielić skutek zobowiązujący od skutku rozporządzającego, co prowadzi do wniosku, że z chwilą złożenia oświadczenia woli w przewidzianej w umowie formie przez zbywcę, skutek przelewu nastąpił. Stwierdzono, że oba oświadczenia zostały złożone tego samego dnia. Podkreślono, że przedmiotem przelewu było świadczenie pieniężne, które jest świadczeniem podzielnym (art. 379 § 2 k.c.), wobec czego możliwe jest zbycie tylko części wierzytelności.

Podniesiono, że strony umowy nie miały wątpliwości, iż kwota brutto 5.000.000 zł jest to wysokość należności objętej umową factoringu, a tym samym umową przelewu.

Przyjęto, że postępowanie dowodowe wykazało, iż doszło do przelewu wierzytelności dochodzonej pozwem na rzecz powódki, co przeczy naruszeniu art. 65 k.c., art. 509 – art. 511 k.c., a tym bardziej art. 328 § 2 k.p.c.

Nie podzielono również zarzutu naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 233 § 2 k.p.c. Wskazano, że prawidłowe są ustalenia, iż do wydania licencji pozwanej doszło, a nie zaszły żadne przesłanki uprawniające pozwaną do odstąpienia od umowy. Podano, że wydanie licencji pozwanej potwierdza nie tylko potwierdzenie tego zdarzenia przez pozwaną na protokole z dnia 26 czerwca 2017 r., ale również zeznania świadków, na które pozwana się powołuje w apelacji. Zarówno świadek A. S., jak i świadek D. G. potwierdzili, że uruchomili pozwanej dostępność do programu na ich serwerach. Pozwana nie wdrożyła takich możliwości technicznych, które pozwoliły na uruchomienie programu i przekazaniu go w innej formie, co dostawca również brał pod uwagę zależnie od woli zamawiającego. Podniesiono, że

w takiej sytuacji sam fakt umożliwienia dostępu do programu stanowiło czynność wydania. Brak korzystania z tego programu wynikał wyłącznie z zaniechania odbiorcy, czyli pozwanej.

Wskazano, że brak dowodu na zwrot licencji. Z zeznań powołanych przez skarżącą świadków wynikało bowiem również to, że dostęp ten jest nadal otwarty. Zwrotowi licencji przeczy świadek A. S.. Mimo, iż potwierdza, że podpisała dokument w postaci protokołu odstąpienia od umowy z dnia 20 czerwca 2017 r., to jednak powołuje się na nieświadomość jego podpisania. Zaznaczono, że pozwana nie wskazała, w jakich okolicznościach miało dojść do podpisania tego protokołu, a biorąc pod uwagę datę jego sporządzenia 25 sierpnia 2017 r. i późniejsze oświadczenia pozwanej o gotowości wdrażania programu. Stwierdzono zatem, że prawdziwość dokonania czynności zwrotu została skutecznie podważona. Jako niezrozumiałe uznano kwestionowanie przez skarżącą treści pełnomocnictwa udzielonego przez zarząd zbywcy A. S.. Podano, że z jego treści wprost wynika upoważnienie jedynie do zawarcia umowy. Zaznaczono, że pozwana swoje twierdzenia, że świadek ten, pełniący funkcję prokurenta niesamoistnego, miał pełnomocnictwo do innych czynności - winna udowodnić w myśl art. 6 k.c. Podniesiono, że świadek A. S. nie mogła rozwiązać umowy, bo nie miała do tego upoważnienia. Z tych samych przyczyn świadek nie mogła odstąpić od umowy. Gdyby natomiast pozwana miała zamiar odstąpienia od umowy, to musiałyby wykazać podstawy faktyczne uprawniające ją do takiego działania. W toku procesu pozwana nie wskazała podstawy prawnej takiego odstąpienia. Podano, że wskazany w apelacji art. 493 k.c. odwołuje się do tzw. niemożliwości następczej świadczenia. Niemożliwość tą pozwana powinna udowodnić. Podkreślono, że świadczenie w postaci wdrożenia programu było obiektywnie możliwe i to przez dłużnika wskazanego w umowie, czyli interwenienta. Pozwana powoływała się w protokole z dnia 25 sierpnia 2017 r. na swój brak akceptacji propozycji działań wdrożeniowych. Nie wykazała natomiast, że propozycje takie były, jaką treść miały, kiedy zostały przedstawione i kiedy nastąpiła odmowa ich akceptacji. Postępowanie dowodowe wykazało natomiast, że to braki techniczne po stronie zamawiającego uniemożliwiły wykonania drugiego etapu umowy. Trudno zatem mówić o braku akceptacji sposobu wdrożenia, skoro żaden sposób z przyczyn leżących po stronie zamawiającego nie mógł być wdrożony w ogóle.

Nie świadczy też o braku gotowości interwenienta do wdrożenia drugiego etapu umowy fakt złożenia przez niego wniosku o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego w rok po sporządzeniu protokołu o odstąpieniu od umowy przez pozwaną.

Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, iż ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy są prawidłowe i przyjął je za własne.

Jako podstawę prawną oddalenia apelacji powołano art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w myśl art. 98 i art. 105 k.p.c.

Skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 12.07.2019 r. V AGa 78/19 wniosła strona pozwana domagając się jej uwzględnienia i zmiany wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 12.07.2019 r. (V AGa 78/19) w całości i wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 20.12.2018 r. (X GC 43/18) w całości poprzez uchylenie w całości nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanego przez Sąd Okręgowy w Gliwicach w dniu 18.10.2017 r. sygn. akt X GNc 468/17 i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki i interwenienta ubocznego na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje, a nadto o zasądzenie od powódki i interwenienta ubocznego na rzecz pozwanej kosztów niniejszego postępowania.

Jako podstawę wznowienia postępowania wskazano oparcie wyroku na podrobionym dokumencie oraz wykrycie faktów i środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona pozwana nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Uzasadniając okoliczności stwierdzające zachowanie terminu do wniesienia skargi likwidator pozwanej podał, że wskazane wyżej fakty i środki dowodowe oraz prawdopodobieństwo podrobienia dokumentu wynikają z pism procesowych, dowodów z dokumentów oraz informacji znajdujących się w aktach Sądu Okręgowego w Gliwicach w

sprawie z powództwa (...) S.A. w Ł. przeciwko (...) Sp. z o.o. w G. sygn. X GC 60/18. Likwidator jest pełnomocnikiem procesowym (...) Sp. z o.o. w tym postępowaniu. Podano, że pozwana - poprzez osobę likwidatora - dowiedziała się o pismach procesowych, faktach, dowodach i innych okolicznościach znajdujących się w aktach X GC 60/18 w dniu 26.08.2019 r. - w odniesieniu do stanu akt z tego dnia oraz po dniu 26.08.2019 r. - w datach kiedy likwidator się z nimi zapoznał jako pełnomocnik procesowy (...) Sp. z o.o.

Wskazano na fakt, iż umowa o świadczenie usług factoringowych pomiędzy (...) S.A. (poprzednia firma powódki) i (...) S.A. została zawarta nie wcześniej niż w dniu 2 sierpnia 2017 r., a nie jak to zostało ustalone we wznawianym postępowaniu - w dniu 26 lipca 2017 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach w wyroku z dnia 20.12.2018 r. a także Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 12.07.2019 r. ustaliły, że do zawarcia umowy o świadczenie usług factoringowych oraz do przelewu wierzytelności z (...) S.A. na powódkę doszło w dniu 26 lipca 2017 r.

Skarżąca wskazała, że w prowadzonej równolegle przed Sądem Okręgowym w Gliwicach sprawie X GC 60/18 pełnomocnik powódki w piśmie z dnia 26 lutego 2018 r. zatytułowanym „Odpowiedź na zarzuty” napisał: podpisanie umowy o świadczenie usług factoringowych pomiędzy (...) S.A. (...) S.A. miało miejsce w siedzibie spółki (...) S.A. w dniu 27 lipca 2017 r. Następnie pracownik spółki (...) S.A. zawiózł dokumenty m.in. w postaci oświadczenia o ustanowieniu przekazu, jak również oświadczenia o przyjęciu przekazu do spółek (...) sp. z o.o. oraz (...) sp. z o.o., gdzie pozostawił je do podpisu osobom umocowanym do ich reprezentacji. Przedmiotowe dokumenty wraz z zawiadomieniem o przelewie wierzytelności oraz pismem Pozwanej datowanym na 27 lipca 2017 r. zostały skutecznie doręczone (...) S.A. w dniu 02 sierpnia 2017 r. (str. 4-5). Do tego pisma został załączony wydruk wewnętrznej poczty powódki który potwierdza, że przesyłka została nadana przez (...) S.A. i została dostarczona w dniu 2.08.2017 r.

Ponadto wskazano na fakt, iż pełnomocnik powódki poświadczył osobiście za zgodność z oryginałem znajdujące się w aktach niniejszej sprawy dokumenty, o których mowa w § 2 ust. 5 lit a) umowy, w sytuacji gdy okazało się że oryginałami tych dokumentów ani powódka, ani jej pełnomocnik nie dysponowali, tj.:

- urnowe z dnia 20.06.2017 r. pomiędzy (...) Sp. z o.o. i (...) S.A.
- fakturę VAT nr (...) z dnia 26.06.2017r.. przy czym najprawdopodobniej została ona podrobiona
- protokół przekazania licencji z dnia 26.06.2017 r.
- protokół odbioru licencji z dnia 26.06.2017 r.

Wyjaśniono, że sprawie X GC 60/18 Sąd zobowiązał pełnomocnika powódki do dostarczenia do akt sprawy oryginałów dokumentów załączonych do pozwu i pism procesowych, które zostały poświadczone za zgodność z oryginałem. Wśród nich były m.in. wymienione wyżej dokumenty. W odpowiedzi na to wezwanie, pełnomocnik powódki w piśmie z dnia 7.10.2019 r. wyjaśnił, że nie dysponuje oryginałami w/w dokumentów i załączył do niego najprawdopodobniej obecnie sporządzone kopie poświadczone przez Prezesa Zarządu (...) S.A. Zaznaczono, że faktura VAT różni się od faktury, którą za zgodność z oryginałem potwierdził pełnomocnik powódki w niniejszej sprawie (a także w sprawie X GC 60/18).

Pozwana złożyła ponadto następujące wnioski dowodowe:

- pismo z dnia 17.07.2020 r. wraz z potwierdzeniem nadania i odbioru tego pisma przez powódkę i interwenienta ubocznego dla wykazania, że pozwana uchylła się od skutków prawnych oświadczeń zawartych w zawiadomieniu o przelewie wierzytelności z dnia 26 lipca 2017r. oraz oświadczeń złożonych w piśmie z dnia 27 września 2017 r., oraz innych oświadczeń złożonych w związku z nieprawdziwą informacją o zawarciu w dniu 26 lipca 2017 r., umowy faktoringowej pomiędzy powódką a interwenientem ubocznym,
- aneks nr (...) do umowy z dnia 20.06.2017 r. dla wykazania, że powódka i interwenient przewidzieli dodatkową przyczynę odstąpienia od umowy,

- protokół odstąpienia od umowy z dnia 25.08.2017 r. dla ustalenia, że pozwana zwróciła licencje, a interwenient uboczny ja odebrał, pozwana złożyła interwenientowi ubocznemu oświadczenie o odstąpieniu od umowy z przyczyn przewidzianych w aneksie nr (...),

- protokół z rozprawy z dnia 25.11.2019 r. w sprawie X GC 60/18 Sądu Okręgowego w Gliwicach – dla wykazania, że A. S. (obecna nazwisko V.) zeznając jako świadek potwierdziła swój podpis na aneksie nr (...) z dnia 21.06.2017 r. i protokole odstąpienia od umowy.

Wnioski o dopuszczenie dowodu z dokumentów wymienionych złożono w trybie o art. 381 k.p.c. podnosząc, że pozwana nie dysponowała tymi dowodami w czasie postępowania przed Sądem I instancji, ani w toku poprzedniego postępowania przed Sądem Apelacyjnym.

Wniosek o dopuszczenie dowodu z aneksu nr (...) złożono na podstawie art. 406 w związku z art. 207 § 6 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym w okresie kiedy sprawa była rozpoznawana.

Powódka oraz interwenient uboczny wnieśli o oddalenie skargi o wznowienie postępowania.

Na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach likwidator pozwanej złożył wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka M. W. na okoliczność daty wpływu do przedmiotowej umowy do spółki oraz ustalenia faktycznej daty podpisania umowy przelewu wierzytelności.

Sąd Apelacyjny uznał, że skarga jest dopuszczalna i podlega merytorycznemu rozpoznaniu.

Pozwana jako podstawę wznowienia, powołała okoliczności o których mowa w treści art. 403 § 1 pkt 1 oraz § 2 k.p.c., tj.:

- oparcie wydanego w niniejszej sprawie wyroku na dokumencie podrobionym, tj. na dokumencie umowy o świadczenie usług faktoringowych z dnia 26 lipca 2017 r., który zdaniem pozwanej został antydatowany. W konsekwencji, w ocenie pozwanej, oświadczenie wiedzy - zawiadomienie o przelewie wierzytelności z dnia 27 lipca 2017 r. było nieważne (art. 58 k.c. w zw. z art. 512 k.c.);

- wykrycie nowych faktów i środków dowodowych, które mogłyby mieć na wynik sprawy, a z których strona pozwana nie mogła skorzystać w poprzednio prowadzonym postępowaniu wobec pozyskania, w ramach postępowania w sprawie o sygn.: X GC 60/18, wiedzy o poświadczeniu przez pełnomocnika powódki za zgodność z oryginałem dokumentów obejmujących umowę z dnia 20 czerwca 2017 r. zawartą pomiędzy (...) sp. z o.o. a (...) SA, fakturę VAT nr (...) z dnia 26 czerwca 2017 r., protokół przekazania licencji z dnia 26 czerwca 2017 r., protokół odbioru licencji z dnia 26 czerwca 2017 r., pomimo niedysponowania oryginałami wskazanych dokumentów. Dodatkowo podniesiono, że: „faktura VAT nr (...) najprawdopodobniej została podrobiona”. Zaznaczono, że gdyby strona pozwana miała wiedzę o tym, iż powódka nie posiada oryginału tych dokumentów to zażądałaby wykazania, iż powódka w dacie dokonywania przelewu środków pieniężnych na rzecz (...) SA dysponowała dokumentami poświadczonymi za zgodność z oryginałem przez (...) SA, o których mowa w § 2 ust. 5 lit. a) i c) umowy.

Pozwana wskazała, że wiedzę o nowych, faktach, dowodach i innych okolicznościach znajdujących się w aktach sprawy X GC 60/18 Sądu Okręgowego w Gliwicach pozyskano z dniem 26 sierpnia 2019 r., tj. z dniem, w którym radca prawny R. W., będący pełnomocnikiem spółki (...) sp. z o.o., został formalnie ustanowiony likwidatorem spółki (...) sp. z o.o.

Sąd Apelacyjny ustalił, że skargę o wznowienie postępowania do Sądu Apelacyjnego w Katowicach nadano w urzędzie pocztowym w dniu 26 listopada 2019 r., a zatem z zachowaniem terminu, o którym mowa w art. 407 § 1 k.p.c. Stosownie do brzmienia art. 407. § 1 k.p.c. skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzymiesięcznym; termin ten liczy się od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia, a gdy podstawą jest pozbawienie możliwości działania lub brak należytej reprezentacji - od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub jej przedstawiciel ustawowy.

W toku niniejszego postępowania Sąd Apelacyjny przeprowadził postępowanie dowodowe postanawiając o dopuszczeniu dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy Sądu Okręgowego w Gliwicach z powództwa (...) S.A. w Ł. przeciwko (...) Sp. z o.o. w G. o zapłatę, sygn. akt X GC 60/18, a to - odpowiedzi na zarzuty (k. 358-364 akt),

- zawiadomienia o przelewie wierzytelności (k. 365 akt),
- potwierdzenia odbioru (k. 369 akt),
- protokołu rozprawy z dnia 25 listopada 2019r,(k.267-268 akt),
- odpisu faktury (k. 475 akt),

na okoliczność treści tych dokumentów; dowody wnioskowane w piśmie procesowym pozwanej z dnia 24 lipca 2020 r. oraz dowód o przesłuchanie świadka zgłoszony na rozprawie apelacyjnej zostały pominięte - jako nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie.

W ocenie Sąd Apelacyjny składający skargę o wznowienie postępowania wykazał, że data 26 lipca 2017 r. umieszczona na umowie o świadczenie usług factoringowych jest antydatowana bowiem z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy Sądu Okręgowego w Gliwicach sygn. akt X GC 60/18 wynika, że najwcześniejszą datą mógł być dzień 2 sierpnia 2017 r. (potwierdzenie odbioru k. 369 akt X GC 60/18). Zważyć jednak należy, że przelew środków w wykonaniu umowy factoringowej - nastąpił w dniu 3 sierpnia 2017 r. Z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 lipca 2019 r. sygn. akt V AGa 78/19 wynika, że w toku tamtego postępowania nie wykazano aby nie doszło do zawarcia umowy przelewu. Podniesiono tam, że umowę przelewu można zawrzeć w każdej formie, także w sposób dorozumiany. Zaznaczono, że umowa cesji jest umową dwustronną. Wskazano, że strony umowy cesji, czyli powódka i interwenient złożyli oświadczenia w tym względzie, przy czym nie musieli tego uczynić w formie pisemnej. Przepis art. 511 k.c. stanowi, że jeżeli wierzytelność jest stwierdzona pismem, przelew tej wierzytelności powinien być również pismem stwierdzony. Podano, że pisemna forma czynności prawnej została ustanowiona wyłącznie dla celów dowodowych. Zastrzeżenie formy pisemnej bez rygору nieważności (czyli dla celów dowodowych) ma ten skutek, że w razie niezachowania zastrzeżonej formy nie jest w sporze dopuszczalny dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron na fakt dokonania czynności (art. 74 § 1 k.c.). Podkreślono, że nawet brak zachowania formy pisemnej umowy przelewu w przypadku, gdy wierzytelność będąca przedmiotem przelewu była stwierdzona pismem (a tak było w tym przypadku), nie rodzi skutku w postaci nieważności umowy albo skutku, do jakiego odwołuje się skarżąca, „niedojścia do nabycia” wierzytelności. Obie strony umowy przelewu (powódka i interwenient) zgodnie oświadczyły, iż ich zamiarem było wykonanie umowy factoringowej poprzez przelew części wierzytelności przysługującej zbywcy wobec pozwanej spółki.

W umowie factoringowej w § 1 ust. 4 strony wyraźnie oznaczyły stosunek prawny, z którego wynikać miała wierzytelność zbywcy – z umowy zawartej w dniu 20 czerwca 2017 r., przedmiotem której była dostawa licencji oprogramowania wraz z wdrożeniem funkcjonalności typu (...), w szczególności dostawa, uruchomienie funkcjonalności wraz z opracowaniem dokumentacji technicznej na całość zadania. W ust. 1 § 1 strony ustaliły limit kwotowy, do jakiego spółka factoringowa zgodziła się objąć należność factoringiem. Była to kwota 5.000.000 zł

Strony umowy factoringowej zgodnie podały, że do zrealizowania ostatecznie przelewu miało dojść przez złożenie oświadczenia przez zbywcę, co miało nastąpić na druku stanowiącym załącznik do umowy. Zaznaczono, że nie ma przeszkód w świetle art. 510 k.c., aby rozdzielić skutek zobowiązujący od skutku rozporządzającego, co prowadzi do wniosku, że z chwilą złożenia oświadczenia woli w przewidzianej w umowie formie przez zbywcę, skutek przelewu nastąpił.

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego rozpoznającego niniejszą sprawę oznacza to, że fakt zaopatrzenia umowy przelewu wierzytelności datą, która nie odpowiada rzeczywistej dacie zawarcia umowy, nie pozwala na ustalenie, iż nie doszło do przelewu wierzytelności pomiędzy spółką (...) SA, a spółką (...).

W relacjach pomiędzy stronami umowy factoringu nigdy nie było sporne, że do zawarcia tej umowy doszło.

Trafnie podnosi powódka, że nieprawidłowa data zawiadomienia o cesji wierzytelności nie ma wpływu na ustalenie legitymacji czynnej powódki w stosunku do spółki (...) sp. z o.o. Zgodnie z treścią art. 512 k.c. zawiadomienie o cesji wierzytelności ma znaczenie w sytuacjach gdy dłużnik spełnia świadczenie do rąk poprzedniego wierzyciela, a także wówczas gdy dokonuje innych czynności prawnych w relacji z pierwotnym wierzycielem, w okresie pomiędzy zawarciem umowy cesji a dokonaniem zawiadomienia o jej dokonaniu zgodnie z treścią wskazanego przepisu.

Poza sporem jest, że strona pozwana nie spełniła świadczenia ani do rąk poprzedniego wierzyciela ani na rzecz powódki. W okresie przypadającym po dacie zawarcia umowy cesji nie miała miejsce żadna czynność, która mogłaby modyfikować zakres zobowiązania dłużnika.

Co do drugiej z przywołanych przez pozwaną podstaw wznowienia, należy wskazać, że fakt, iż strona powodowa nie była w posiadaniu oryginału faktur VAT oraz protokołu licencji, a także kopii pełnomocnictwa do podpisu umowy przez Panią A. S. i tym samym jej pełnomocnik nie mógł ich poświadczyć za zgodność z oryginałem – nie miał wpływu na wynik postępowania w sprawie o sygn. akt V AGa 78/19. Brak należytej dbałości w zakresie dokumentowania dokonywanych czynności oraz uchybienia co do prawidłowości poświadczania przez pełnomocnika strony powodowej kopii składanych w toku procesu dokumentów (zgodność z poświadczonym odpisem, czy też zgodność z oryginałem) zasługuje na negatywną ocenę bowiem świadczy o niskiej jakości pracy osób zajmujących się dokumentowaniem określonych czynności u powódki. Nie może to jednak prowadzić do wniosku, że konsekwencją powyższego miało być nadużycie przez powódkę prawa podmiotowego, poprzez uruchomienie finansowania sprzecznie z postanowieniami umowy, którą sama przygotowała.

Odnosnie do zarzutu, że dokument faktury VAT nr (...) przedłożony w sprawie o sygn.: X GC 60/18 różni się od faktury poświadczonej za zgodność z oryginałem przedłożonej na potrzeby prowadzonej sprawy należy stwierdzić, że zarzut ten nie nawiązuje do przywołanych przez pozwanego podstaw wznowienia postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach, Wskazane dokumenty nie wykazują zasadniczych różnic i nie sposób przyjąć, aby któryś ze wskazanych dokumentów poświadczał w jakimkolwiek zakresie nieprawdę. Zasadnie podnosi powódka, że zweryfikowanie wiarygodności tego dokumentu jest możliwe w dość prosty sposób. Pozwana z pewnością posiada również własny egzemplarz wskazanej faktury (jako nabywca usługi spółki (...) SA), który mogłaby przedłożyć na potrzeby niniejszej sprawy, celem umożliwiania weryfikacji zgodności jego treści z odpisem dokumentu, który znajduje się w aktach sprawy. Pozwana ogranicza się jednak do hipotetycznych twierdzeń, nie wykazując żadnej inicjatywy dowodowej w postulowanym przez siebie kierunku. podrobienia faktury Ponadto z umowy factoringu wynika, iż przelewem wierzytelności objęto nie tyle należności wynikające z określonej faktury, co wierzytelności wynikające z umowy zawartej w dniu 20 czerwca 2017 r., przedmiotem której była dostawa oprogramowania wraz z wdrożeniem funkcjonalności typu (...), do kwoty 5.000.0000 złotych. Faktura jest tylko i wyłącznie dokumentem księgowym i rozliczeniowym, a obowiązek jej wystawienia wynika z przepisów ustawy o podatku od towarów i usług.

Argumentacja pozwanej dotycząca konieczności ponownego rozważenia możliwości skutecznego odstąpienia od umowy z dnia 25.08.2017 r. nie mogła odnieść skutku w niniejszym postępowaniu. Po pierwsze zagadnienie odstąpienia od tej umowy było przedmiotem merytorycznej oceny dokonanej przez Sąd Apelacyjny orzekający w sprawie objętej wnioskiem o wznowienie postępowania. Jako prawidłowe uznano ustalenia Sądu Okręgowego, że nie zaszły żadne przesłanki uprawniające pozwaną do odstąpienia od umowy. Zaznaczyć wypada, że w drodze wznowienia postępowania nie można kwestionować merytorycznej oceny dokonanej przez Sąd orzekający. Po drugie – jeżeli istotnie po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie wskutek, którego zobowiązanie wygasło – to pozwanej przysługują roszczenia przeciwegzekucyjne, o których mowa w art. 840 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny zważa, że możliwość skutecznego powołania się na podstawy wznowienia z art. 403 § 1 i 2 k.p.c. zależy od spełnienia łącznie trzech przesłanek: wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w toku postępowania ale nie zostały w nim powołane, niemożność skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu oraz ich możliwego wpływu na wynik sprawy (por. postanowienie SN z dnia 22 listopada 2017 r., sygn. akt IV CZ 79/2017) Jeśli podstawa skargi o wznowienie postępowania rzeczywiście istnieje, ale nie ma wpływu na treść rozstrzygnięcia, skarga podlega oddaleniu.

Jak wyżej przedstawiono taka właśnie sytuacja zachodzi w rozpoznawanej sprawie. Pozwana wykazała istnienie podstaw wznowienia określonych w art. 403 § 1 i 2 k.p.c., które istniały w toku postępowania ale nie zostały w nim powołane. Okoliczności te nie miały jednak wpływu na wynik sprawy.

Mając to na uwadze, na podstawie art. 412 § 2 k.p.c., oddalono skargę o wznowienie postępowania.

O kosztach postępowania apelacyjnego postanowiono stosownie do brzmienia art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 § 2 k.p.c. - zgodnie z zasadą finansowej odpowiedzialności stron za wynik procesu. Wysokość stawki wynagrodzenia określono na podstawie w § 2 ust. 8 w związku z § 10 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 roku poz. 1800 ze zm.). Wniosek interwenienta ubocznego Zarządcy masy sanacyjnej (...) S.A. w restrukturyzacji we W. o zasądzenie kosztów procesu oddalono na podstawie art. 107 k.p.c. uznając, że interwenient nie przyczynił się do rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy (postanowienie SN z dnia 23 lutego 2012 r., V CZ 141/11). Interwenient nie zajął w sprawie stanowiska procesowego na piśmie, a w ustnym wystąpieniu na rozprawie nie podniósł żadnych dodatkowych argumentów poza tymi, które podniosła strona powodowa.

SSA Grzegorz Misina SSA Irena Piotrowska SSA Tomasz Pidzik